

kan forhandles i Udvalget, og Socialministeriet skal staa til Raadighed med alle de Oplysninger, der bliver begæret, for saa vidt de kan fremskaffes i en rimelig Tid — til Slut bekende mig til en Livsanskuelse paa dette Omraade, som maaske vil synes adskillige ret konservativ, og det er den, at jeg ingenlunde er en Beundrer af den Omvæltning paa Familielivets og Hjemmets og Kvindens Stillings Omraade, som hele den moderne Frikonkurrence og Kapitalisme har skabt. Det kan være, vi derved er kommet ind i en Overgangsperiode, som var uundgaelig, men vi kan ikke blive deri, vi maa fremad til bedre Samfundstilstande, der forener det nye, Kvindens fuldkomne Frihed over sig selv, Kvindens Ligestilling med Manden paa alle Omraader, hvor det er ret og rimeligt, med det gode, der var i det gamle Samfundssystem. Jeg er saa gammeldags, at jeg bekender mig til den Tro, at Dagen er skabt til Daad og Skumringen til Hvile. Helst saa jeg alt Natarbejde, som ikke er strengt samfundsnødvendigt, forbudt. At begynde med Kvinderne, der dog aabenbart for alle er dem, der daarligst kan taale Natarbejdet, naar de skal være Slægtens Mødre, kan kun fremme Udviklingen hen imod den Tilstand, da det ogsaa i størst mulig Udstrækning er forbudt for mandlige Arbejdere. Jeg vilde i det hele foretrække en Samfundstilstand, hvor Mændene var saadan lønnet, at Kvinderne ikke behøvede at gaa paa Fabriksarbejde, under ingen Omstændigheder om Natten, men hvor Kvindens Arbejde ikke derfor skulde skattes mindre højt — thi det huslige Arbejde er nok saa værdifuldt som Fabriksarbejde —, og hvor det ikke i mindste Maade skulde gøre Skaar i hendes politiske og borgerlige Ligestilling.

Naar det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz talte saa stærkt, jeg synes til Tider næsten fanatisk, om Ligestilling, var det aabenbart kun en rent formel Ligestilling; bagved ligger — maaske ikke bevidst, det skal jeg paa ingen Maade insinuere — en udpræget Arbejdsgiver- og Kapitalistinteresse. Det har historisk vist sig: reelt er der ingen Ligestilling; de Kaar, som det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz mener kan bæres og maa bæres og er naturlige for mange Kvinder indenfor de arbejdende Klasser, de ubemidlede Kvinder — hvor de skal have Frihed til at arbejde allerede 2—3 Uger efter Nedkomsten og indtil 2—3 Uger før —, disse Kaar eksisterer ikke for Bourgeoisiets Kvinder, ikke for Gaardmandsstandens

Kvinder, ikke for de velstillede Samfundsklassers Kvinder her i Landet. I alle disse Kredse vilde Ægtemanden anse det for utænkeligt, at hans Kvinde skulde begynde paa Fabriksarbejde inden 6 Uger efter Nedkomsten; i de Kredse vilde man ikke anse en Lefefod, der svarer til 4 Kr. før Nedkomsten og 6 Kr. efter, for urimelig. Jeg ved ikke, hvor meget der er bevidst, og hvor meget der er ubevidst, men bag hele det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz' Tankegang kan jeg ikke finde andet — bevidst eller ubevidst — end den nøgne Overklasseinteresse og Overklassepolitik, en fuldstændig Miskendelse af de reelle Forhold i dette Samfund.

Formanden: Det ærede Medlem Fru Elna Munch har Ordet for en kort Bemærkning.

Elna Munch: Det ærede Medlem Hr. Johannes Lou fremsatte den mærkelige Anskuelse, at det var rimeligt, at alle de kvindelige Repræsentanter i Rigsdagen var enige. Jeg forstaaer slet ikke, hvorfor vi skulde være det. Vi er her vel for hver for sig at fremsætte vore Anskuelser; og hvis vi skulde være enige om alt, saa burde vi jo danne et Kvindeparti; men jeg kan ikke tænke mig noget mere naturstridigt end at være i politisk Parti med det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz; jeg tror ikke, det vilde føre til noget gavnligt. Ethvert Parti maa vel have sine Anskuelser; det er dog naturligt, naar man skal lovgive for nogle af sine Medborgere, at man søger efter Evne at sætte sig i disse Menneskers Sted, som man skal lovgive for. Og jeg skal villigt indrømme, at af de tre Kvinder, der har haft Ordet i dette Spørgsmaal, regner jeg selvfølgelig det ærede Medlem Fru Helga Larsen for mest sagkyndig, og derfor tillægger jeg hendes Udtalelser langt mere Værdi end det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz'. Om det Spørgsmaal, der her er Tale om, er Kvinderne aldeles ikke enige. Kvinderne indenfor Arbejderstanden og Kvinderne udenfor Arbejderstanden ser overmaade forskelligt paa denne Sag, og derfor bør de Kvinder, som ikke nøje kender de arbejdende Kvinders Kaar, være varsomme i deres Bedømmelse, og de bør, naar de vil tale paa disse Arbejderkvinders Vegne og i deres Navn og raaber paa Frihed for disse arbejdende Kvinder, spørge, hvad disse Kvinder selv mener om denne Frihed.